

בס"ד, יום ראשון כח' אייר תשע"ב

שם: _____

זמן: _____

מבחן שבועי מסכת נדה סא – סט (166)

א. 1) שלש נשים שישנו במטה אחת ונמצא דם תחת החיצונה או הפנימית או האמצעית, מה דינן של אלו הנשים (פרט), ומדוע? והאם אף בגל טמא שהתערב בגלים טהורים הכי דינא, ומדוע? 2) האם יש אפשרות לבדוק מקום שהוחזק בו טומאה? 3) מה חשיב "למיחש" ללישנא בישא (רש"י ותוס'), והאם מותר לחוש לו, ומניין? 3) מי הוא "הפליט", ומניין (תוס')? ומדוע נקרא הכי? ואמאי הובא בסוגיין (תוס')?

ב. 1) בגד שאבד בו כתם או שכבת זרע, כיצד יש לנהוג בו, ומדוע? והאם תליא הוא בפלוגתא גבי גל טמא שהתערב בטהורים, ומדוע (תוס')? 2) האם מותר לעשות תכריכין למת מבגד שיש בו כלאיים (פרט), ומדוע? והאם יש בו משום לעג לרש (תוס')? והאם בבגד שאבד בו כלאיים הדין שונה, ומדוע? 3) האם יש ביטול ברוב בבגד שאבד בו כלאיים, ומדוע (תוס')? וכיצד יש לנהוג בבגד שהיה בו כלאיים וספק אם יצא ממנו הכלאיים (פרט), ומדוע? והאם יש אפשרות לבדוק את הבגד אם יש בו כלאיים? 4) מה דין בגד צבוע לענין כתמים, ומדוע?

ג. 1) מה הם שבעת הסממנין שיש להעביר אותן על הכתם, ומה סידרן, והאם הוא מעכב? 2) העביר סממנין על הכתם ועדיין נשאר בעינו, מה דינו של הבגד, ומדוע (באר היטב)? והאם הוא דווקא היכא דהטבילו קודם, או אפילו היכא שלא הטבילו קודם, ומדוע (רש"י ותוס')? וכיצד הדין בכהאי גוונא היכא דדהה מראיתו של הכתם, ומדוע? 3) כיצד הדין היכא דבהעברה ראשונה לא עבר הכתם, אבל חזר והעביר פעם נוספת ועבר הכתם (פרט), ומדוע? והאם בגוונא דכפפם השניה העביר "צפון" הדין שונה, ומדוע (גמ' ותוס')?

ד. 1) דם נדה וודאי שהעביר עליו שבעה סממנים ולא עבר, מה דינו, ומדוע? 2) חרסים הבלועים ממשקים טמאים שניתנו בתוך תנור של חרס, מה דינו של התנור (פרט), ומדוע? 3) רביעית דם מן המת שנבלעה בקרקע הבית או בכסות הנמצאת בבית, מה דין הטהרות הנמצאות בבית (פרט), ומדוע? והאם יש נפקא מינה אי הקפיד על הדם הבלוע להוציאו כולו או לאו, ומדוע? והאם בכל דם מן המת נאמר האי דינא, ומדוע?

ה. 1) מה חשיב "רוק תפל" (פרט)? 2) מה הם "מי גריסין" המוזכרים לענין הסממנים? והאם כולי עלמא מודו דאלו הן המי גריסין הנצרכים להעברת הכתם? 3) האם כל מי רגלים הם בכלל המי רגלים שמעבירים את הכתם (גמ' רש"י ותוס')? 4) מה הן "וסתות הגוף", ומה הן "וסתות הימים", ועל ידי כמה פעמים הם נקבעות (פרט)? והאם אף בהו נאמר הדין ד"דיין שעתן"?

ו. 1) אכלה שום וראתה, או קפצה וראתה, האם קובעת לה וסת, ואי נימא דקובעת, בכמה פעמים נקבעת, ומדוע (גמ', תוס')? 2) אשה שקבעה לה וסת, מאימתי ועד מתי יש לחוש לטהרות שנתעסקה עמהן (פרט)? 3) אשה שקבעה לה וסת, מאימתי ועד מתי אסורה לשמש עם בעלה (פרט)? והאם יש מקום לדין זה מן התורה? וכיצד דינה אם קבעה לה וסת בשעה שישית ביום (גמ' ותוס'), ומדוע?

ז. 1) היתה למורה לראות ליום ט"ז לטבילתה, ושינתה פעם אחת או פעמיים ליום כ', מה דינה, ומדוע? והאם אפשר ללמוד מהאי דינא גם להיכא דהקדימה לראות ביום י', ומדוע? 2) כיצד הוא האופן לקבוע "וסת בדילוג", ומדוע? והאם אף לענין שור המועד זה הוא האופן לקבוע "מועד לסירוגין", ומדוע (תוס')? 3) האם יש "לחוש" לדילוג אחר פעם אחת או פעמיים של דילוג, ומניין? ולמאי נפקא מינה האי חשש?

ח. 1) במה דימו את נשים לגפנים? ומי הן "דורקטי", ועל שם מה נקראו הכי? 2) תינוקת שלא הגיע זמנה לראות, וראתה מחמת תשמיש, עד אימתו תולין אותו בדם בתולים (פרט)? והאם היכא דראתה בבית אביה הדין שונה? וכיצד דינה היכא דראתה יום למחרת התשמיש או לאחר שני ימים מהתשמיש (גמ' ותוס'?) 3) הגיע זמנה לראות וראתה בבית אביה, או שעדיין לא ראתה, כמה בעילות נותנין לה? 4) מאי קמשמע לן מתניתין בהא דקתני "ארבעה לילות עד מוצאי שבת"? 5) כיצד דינה היכא דבבעילה ראשונה לא מצאה דם, ומדוע?

ט. 1) בוגרת שראתה דם בבית אביה או שלא ראתה, כמה בעילות נותנין לה? ומדוע הקפיד שמואל על מנימין סקסנא על כוונתו להורות בהאי עובדא (גמ' ותוס'?) 2) נשאת בקטנותה, והגיע זמנה לראות או שכבר בגרה, כמה בעילות נותנים לה כדי לתלות בדם בתולים, ומדוע? 3) מה הוא האופן דרבי נתן ד' לילות ב"ב חודש? 4) מה הן "הרפים הלולבים והעדשים", וכיצד טהרתם לענין טהרות ולענין יין נסך (גמ' רש"י ותוס'?) וכיצד הכשרן של ה"עקלים"? והאם יש אופנים אחרים להכשירם?

י. 1) מה הוא "עונה שלימה" שאמרו בית הלל גבי "ראתה ועודה בבית אביה"? והאם דומה הוא ל"עונה" שנאמרה בהכשר לטהרות, ומדוע? 2) כיצד יש לנהוג האידנא גבי תליה בדם בתולים, ומדוע? 3) אותה שיש לה ד' לילות לשמש ושפעה דם מיום למחרתו או מיום הרביעי למחרתו, האם יש לתלותו בדם הבתולים, ומדוע (גמ' רש"י ותוס'?) והאם סותר הוא להמבואר בדף יא: גבי חיוב בדיקה, ומדוע (תוס'?) 4) מה היא דעתן של רבי מאיר וחכמים בענין תליה בדם בתולים? והאם סותר הוא להמבואר בדף יא: גבי נשתנה מראה הדם, ומדוע (תוס'?)

יא. 1) הרואה מחמת תשמיש, עד כמה פעמים הותר לה לשמש, ומדוע? והאם לאחר זמן זה חייב לגרשה, ומדוע (רש"י ותוס'?) והאם בכל אופן שתראה הכי דינא? וכיצד דינה אם נישאת לבעל שני או שלישי, ומדוע? 2) מה הוא האופן של הבדיקה לדעת אם הרואה מחמת תשמיש הוא באמת דם מן המקור? והאם יש אפשרות נוספת לתקנה לשמש? 3) מה הורה רבי יוחנן לאותה שהיתה רואה דם כל פעם שהיתה עולה מן הנהר לאחר הטבילה (גמ' רש"י ותוס'?) 4) מה התקין רבי לעם שבשרות, ומדוע (גמ' רש"י ותוס'?) ומה היא חומרתו של רבי זירא?

יב. 1) גדולה או קטנה שתבעוה לינשא, האם מותרת להנשא מיד, ומדוע? 2) מה הורה רבא בענין חפיפת השערות, ובענין הקמטים, ומדוע? והאם הוראה זו היא אף לענין טהרות (תוס'?) 3) הטובלת ולאחר הטבילה מצאה דבר חוצץ על שערותיה או על גופה, מה דינה (פרט), ומדוע (גמ' ותוס'?) 4) מה דין חציצה בבית הסתרים (פרט; גמ' ותוס'?) 5) האם מותר לאשה לעמוד על כלי חרס או על שום דבר בשעת הטבילה (פרט), ומדוע?

יג. 1) האם מותר לאשה לטבול בנמל או בנהר, ומדוע (רש"י ותוס'?) 2) האם לפלוף או כחול בעין נחשבים חציצה בטבילה (פרט; גמ' ותוס'), ומדוע? 3) כיצד צריכים האיש והאישה להיות בשעת הטבילה (פרט), ומדוע? 4) האם שערות קשורות חוצצות בטבילה (פרט)?

יד. 1) האם נדה או זבה יכולות לטבול ביום מדאורייתא או מדרבנן (פרט), ומדוע? והאם יש אופנים שהדין שונה? 2) מה הוא הזמן הראוי לחפיפה מעיקר הדין, וכיצד יש לנהוג למעשה, ומדוע? וכיצד הדין היבא דחל ליל טבילה במוצאי שבת או מוצאי יום טוב שלאחר השבת (פרט), ומדוע? 3) למה הוצרכה אשת ריש גלותא לעבדים לצורך טבילתה (רש"י ותוס' לעיל)? ומה הם "טשטקי" (רש"י ותוס' לעיל)?

טו. 1) מזה היתה כונת רבא בדרשתו "ותמה על עצמך היאך חופפת ביום וטובלת בלילה"? (2) כיצד יישבו את הסתירה בין פסקי ההלכה גבי חפיפה (רש"י ותוס')? (3) אימתי צריכה הנדה לבדוק את עצמה כדי להחזיקה בטהרה (פרט), ומה הן הסברות בדבר (גמ' ותוס' לקמן)? וכיצד דינה היכא דבשחרית יום השביעי נמצאת טמאה, ושוב לאחר כמה ימים גם נמצאת טמאה, ומדוע?

טז. 1) על איזה דין אמרה מתניתין "ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה"? והאם דין מתניתין גבי "יש לה ווסת", סותר לדינא דמתניתין לעיל (לט). גבי חזקתה בי"א ימי זיבה, ומדוע? (2) זב וזבה שבדקו את עצמן ביום הראשון וביום השביעי, מה דינן, ומדוע? והאם בגוונא דבדקו את עצמן בראשון ובשמיני הדין שונה, ומדוע? והאם יש להוכיח מדין נזיר שהלך בבית הפרעות, ומדוע?

יז. 1) כיצד דינה של זבה שמנתה רק שביעי בטהרה, ומדוע? והאם דין זה הוא אף כשלא הפרישה בטהרה מעיקרא? (2) הרואה יום אחד ואינה יודעת אימתי, כמה טבילות צריך להטבילה (פרט), ומדוע? והאם יש להוכיח מינה לדין "ספורין לפנינו", ומדוע (תוס')? ומהיכן הוכיחו התוס' לחירושם?

יח. 1) מה הוא האופן שנאמר עליו שמטבילין אותה ט"ו טבילות? ומדוע סברה הגמ' דיש להוכיח מינה לענין "ספורין לפנינו", והאם הוא מוכח, ומדוע? (2) מה דין הטומאה של זב וזבה לאחר מיתתן, ומדוע? והאם לעולם נאמר האי דינא? ומה דין טומאתן של הגויים בחייהם ובמותם, ומדוע?

בהצלחה!

תשובות למבחן נדה סא טט

א. (1) אם היו שוכבות משולבות בכל גווני כולן טמאות, וכמבואר במשנה לעיל. אבל אם כל אחת היתה במקומה. תלוי היכן נמצא הדם, דלעולם מטמאים אותה ואת זו שלידה. מלבד היכא דכולם עברו עליה כדי להגיע למקומן. ואם נמצא תחת האמצעית הרי כולם טמאות. ואם אחת או שתיים בדקו עצמן ונמצאו טהורות, הרי יש לתלות בלא בדוקות. ואם כולן נמצאו טהורות, שוב תלינן הטומאה בכלהו. ולדעת רבי מאיר הוא הדין בגלין דאם נבדקו כולן, נקטינן דאכתי הטומאה נמצאת ויש לחוש בכל הגלין. אבל רבנן סברי דשייך שהטומאה ניטלה כבר ואין לטמאות, ולא דמי לדם דעל כרחק בא מאחת מאלו.

(2) לדעת רבי מאיר אין אפשרות לבדוק כלל. ולדעת רבנו יש אפשרות לבדוק על ידי שריית סדינים במים, דנותנן על הקרקע, ובמקום שהמים נבלעו בקרקע הרי ראייה דהמקום היה חפור משום דטמנו בו טומאה. ובמקום שהמים לא נבלעו הרי ראייה למקום טהרה. ויש גירסאות דתלוי בסדין דבמקום שהוא נשאר יבש הרי ראייה למקום טומאה, משום דהמים חילחלו לתוך הקרקע שנחפרה כבר. ואם הסדין נשאר רטוב, הרי ראייה למקום טהרה דיש בו קרקע קשה שאין המים מחלחלים דרכה.

(3) רש"י ביאר דיש לחוש ללישנא בישא ואף אין להציל אדם שיצא עליו לישנא בישא דחייב מיתה למלכות. והתוס' כתבו דהיינו דוקא היכא דיש חשש שהמצילו יהרג על כך שהצילו את ההורג. וחזינן שיש לחוש לה, מהא דהפסוק תלה את כל החללים שהרג ישמעאל בן נתניה בגדליה הצדיק, דמחמת שלא חשש ללשון הרע גרם שיהרגו.

(4) הפליט הוא עוג דפלט מן המבול, והוא סיפר לאברהם כי נשבה אחיו, דהרי חזינן דמשה ירא מלהלחם עמו, ואין לומר דהוא משום גבורתו דהרי סיחון שהיה אחיו לא מצאנו דמשה התיירא ממנו, אלא מוכרח דחשש לזכותו מחמת שבישר לאברהם כי נשבה אחיו. והובא בסוגיין דאף דדומה הוא ללישנא בישא, דהרי מטרתו של עוג היתה כדי שימות אברהם במלחמה וישא את שרה וכמבואר במדרש.

ב. (1) בגד שאבד בו כתם, לדעת תנא קמא צריך להעביר עליו שבעה סממנין, משום דאם לא יעבירו פעמים שהכתם יחזור ואינו מבטלו. ולדעת רבי שמעון בן אלעזר בודקו שכונות שכונות, והיינו כל ג' אצבעות ביחד. וכתבו התוס' דלא דמי לפלוגתא רבי מאיר ורבנן גבי גל, משום דשאני כתם דבאמת שייך שיפול או יתכבס מעצמו ושכיח טפי מאשר שעורב יטול את הטומאה מן הגל. ואם אבדה בו שכבת זרע, אם הבגד חדש, יש לבדוקו על ידי מחט, דמקום הורע קשה ואין המחט נכנסת בו. ואם הוא ישן הרי יכול לבדוקו לאור החמה.

(2) לדעת רבי יוחנן מותר לעשות תכריכין מבגד כלאיים ואפילו לקוברו בהן, משום דכיון דמת אדם נפטר מן המצוות. ודעת רבי ינאי דמותר רק לסופדו אבל לא לקוברו, משום דהמתים כשיקומו הרי יתחייבו במצוות. וכתבו התוס' דאין בו משום לעג לרש או משום דאין המת נהנה ממנו ולית ביה הנאת לבישה, או דאין משום לעג לרש אלא במצוות ציצית השקולה כנגד כל המצוות. ואף בגד שאבד בו כלאיים שרי, משום דכיון דנתנו על מת הרי נאסר בהנאה, ואין חשש שאדם בר חיובא יבוא להנות ממנו.

(3) כתבו התוס' דכיון דכל אחד לעצמו שרי והתורה אסרה את התערובת, הרי אפילו כל שהוא תערובת אסור וליכא לדון בו משום ביטול ברוב. וכשיש ספק אם הוציאו את הכלאיים מן הבגד, אם הוא שעטנו דאורייתא, כגון שוע טוי ונוה, הרי יש להחמיר. אבל בכלאיים דרבנן דאינו שוע טוי ונוה, יש להקל. ויש אפשרות לבדוק על ידי צבע, משום דאין הפשתן מקבל צבע כמו שהצמר מקבל צבע, ועל ידי הצביעה יהיה ניכר אם יש בו חוטים ממין אחר.

(4) לדעת תנא קמא אף בו יש משום כתם. ולדעת רבי נתן בר יוסף, אין בו משום כתם, דהרי מהא טעמא גופא לא גזרו עליהם איסור בפולמוס של אספסיוס. וביאר רש"י דהיינו משום דאין הכתם ניכר בו כמראה דם גמור.

ג. (1) שבעת הסממנים וסדרן: מי רגלים ומי גריסין ורוק תפל, נתר ובורית קמוניא ואשלג. וסדר זה מעכב דכל שלא עשה כסדר הזה אינו מועיל לא לבדיקה ולא לביטול הכתם.

(2) מבואר במתניתין דהבגד טהור. ולרש"י [כן הביאו התוס' משמו בסנהדרין], הוא משום דתלינן דצבע הוא משום דאילו היה דם הרי היה יורד על ידי הסממנין. והוא הדין אפילו אם לא הטבילו קודם. והתוס' כתבו, דהוא רק ספק ספיקא דעתה יש צד לומר שמה הוא צבע, אמנם בלא טבילה אין לטהר, והכא דהוא ספק ספיקא יש לטהר אפילו למפרע משעת הטבילה קודם שהעביר עליו הסממנין. ופירוש נוסף כתבו התוס' דאף בלאו ספק ספיקא יש לטהרו, משום דהעביר עליו הסממנין הרי ביטלו משום דם ואינו אלא צבע בעלמא. ואם היה מראיתו של הכתם, הרי צריך לחזור ולהטבילו, דהרי הוברר שבעת טבילה קמייתא אכתי היה בו דם. ולקמן עמוד ב' אמרינן, דלדעת ריש לקיש הוא קולא דהקילו בדין כתמים משום דהוי מדרבנן בעלמא. ולדעת רבי יוחנן מעיקר דינא הכי הוא, דכל שאינו יורד בכיבוס שבעת סממנים הרי דינו כטומאה בלועה.

(3) לדעת רבי זירא, הטהרות שנעשו לאחר הכיבוס הראשון טהורות כדן כיבס ולא עבר. אבל כיון דהקפיד עליו לכבסו שוב נועשה בו מעשה דם (רש"י), משעת כיבוס השני טהרותיו טמאות עד שיטבילנו. ולדעת רבי אבא אין נפקא מינה בקפידתו, וכיון דמעיקרא הוברר דאינו טמא משום דם, לעולם טהרותיו טהורות. ואם העביר בפעם השנייה צפון, כתבו התוס' דנמי איכא גילוי דעתא דמקפיד ותליא בפלוגתא הנזכרת.

ד. (1) לדעת רבי יוחנן אף בדם הנדה וודאי כל שהעביר עליו שבעה סממנים ולא עבר, הרי בטל הוא ודינו כטומאה בלועה שאינה מטמאה. אבל לריש לקיש לא מהני מה דאינו עובר על ידי שבעה סממנים, דכיון דסוף סוף על ידי צפון כן עובר, הרי לא חשיב טומאה בלועה ומטמא.

(2) לדעת ריש לקיש, אם נבלע בו משקין קלים דרק מדרבנן הם טמאים, יש לטמאות את התנור רק אם הסיקו משום דעל ידי ההיסק נפלט המשקים ומטמאים לתנור. אבל משקין חמורין כמעיינות הזב דמדאורייתא טמאים הם, אף בלא הסיק התנור טמא, דכיון דהיה יכול לצאת על ידי היסק, לאו טומאה בלועה הוא. ולדעת רבי יוחנן, לעולם בעינן היסק, דכל הבלוע חשיב טומאה בלועה ואינו מטמא.

(3) רביעית דם מן המת אחר שכבר נבלעה בקרקע, תו אינו מטמא באוהל. ואם נבלע בכסות, מבואר בברייתא דכל שיכול לכבסו ולהוציא ממנה רביעית, הרי חשיב אוהל על רביעית דם ומטמא את הכלים שבבית. ולדעת רבי יוחנן איירי בכל דם מן המת. אבל דעת ריש לקיש דאילו בדם המטמא מדאורייתא, סגי בהא דיכול להוציא רביעית על ידי הדחק. אבל בדם תבוסה דמטמא רק מדרבנן, אינו מטמא אלא אם יוצא רביעית בתבוסת רגילה. ומסקינן בגמ', דאליבא דריש לקיש הכל תליא אם יכול לצאת או לאו. אבל לרבי יוחנן הכל תלוי בקפידא, דכל דמקפיד עליו ויכול להוציאו אפילו על ידי הדחק, הרי אינו בטל. אבל באינו מקפיד לא מהני הא דיכול להוציאו על ידי הדחק כדי לא לבטלו.

ה. (1) רוק תפל היינו דלא אכל כלום כל הלילה ואף ישן מחצי הלילה, ולא דיבר בבוקר דיבור של רוב שלש שעות, אבל בלאו הכי כבר עברה מרירותו של הרוק ואינו מכבס. ובעינן דווקא שינת לילה, אמנם סגי בנים ולא נים תיר ולא תיר.

(2) במתניתין מבואר דמי גריסין היינו שלועס ברוקו גריסים המפורדות מן הקליפה. ולדעת רבי יהודה בעינן ממש תבשיל של גריסין רותח אבל קודם שיתן לתוכו המלח. ויש מאן דאמר דבכל אלו המזכרים בעינן אף רוק תפל עמהם.

(3) מבואר במתניתין דבעינן שיחמיצו, ואמרינן בגמ' דהיינו של שלש ימים. והתוס' הביאו משבת דהוא ארבעים יום, ותיקנו דכוונת הגמ' התם עד ארבעים יום. אי נמי, התם הכוונה לשל קטן בן ארבעים. אי נמי, סוגיין איירי דווקא לענין העברת כתם. והגמ' הסתפקה האם של ילד או של זקן, ולרש"י של זקן מהני טפי, ולתוס' אדרבה של ילד מהני טפי. וכן הסתפקו האם בימות החמה או הגשמים, או מכוסים או מגולים, או של איש או של אשה. וכתבו התוס' דוודאי דליכא למימר דווקא בשל אשה דהרי כולה סוגיין בשל איש מיירי.

4) וסתות הגוף הם כמפקחת ומתעשטת וכדומה, ומבואר במתנתין דנקבעות על ידי שלש פעמים. ואמרינן בגמ' דאמרו דנקבעות בפעם אחת [ועיין תוס' רא"ש]. וכתבו התוס' דהיינו דווקא היכא שנמשך איזה זמן אבל בפעם אחת של עיטוש לא חשיב וסת. וסתות הימים היינו וסתות ההפלגות, ותליא בפלוגתא דרבי ורשב"ג האם חזקה נקבעת בשני פעמים או בשלשה. ובכל אלו הווסתות נאמר הדין דדיין שעתן.

1. (1) מבואר בסוגיין דאכלה שום וראתה קובעת לה וסת. אמנם דווקא בשלש פעמים. וביארו התוס' דאף רבי דבעלמא אמר דבתרי קבעה, הכא כיון דאינו וסת גמור בעינן שלשה פעמים. ולענין קופצת כתבו התוס' דלא קבעה וסת, משום דאין קובעת וסת על ידי אונס גופה.
- (2) בוסת הגוף, הרי יש לחוש רק לשעת הוסת, דאם היתה רגילה לראות בתחילת הוסת, הרי יש לה לחוש מתחילתה. ואם רגילה לראות בסוף הוסת, הרי רק על סופה יש לה לחוש. ואם היא וסת הימים, לדעת רבי יהודה יש לחוש לכל אותה עונה של הוסת. ולדעת רבי יוסי אף בו הולכים בתר שעת הוסת.
- (3) אף לענין לשמש עם בעלה יש לאסור אליבא דרבי יהודה את כל אותה עונה. והיינו דכתיב "והזרתם את בני ישראל", וסמך ליה "והזרה בנדתה". אבל לרבי יוסי אינו אסור אלא באותה שעה דלמודה לראות. ואם היתה למודה לראות בשעה שישית, הרי כל השעה אסורה. וכתבו התוס' דאסורה אף בחצי שעה שלאחר השישית, דומיא דמנחה, משום דלא קים לן כל כך בשעות.

2. (1) שינתה פעם או פעמיים אינה עוקרת את הפעם הראשונה, אלא יש לה לחוש לשניהם [ולדעת רבי יש לומר דכי היכי דנקבעת בשני פעמים, אף נעקרת בשני פעמים]. ומבואר בגמ' דאי תני רק האי דינא הוי אמינא דשאני הכא דראתה את ראיית השינוי בימי נדה, אבל היכא דשינתה ליום י' דהוא בתוך ימי זיבה, שמא לא חיישינן דקובעת לה וסת חדשה ליום י', משום דאכתי בימי זיבה היא עומדת ואינה רגילה לראות בימים אלו.
- (2) נחלקו בו רב ושמואל, ומסקינן דפלוגתייהו היא אליבא דרשב"ג דאמר דבעינן ג' פעמים, ויסוד פלוגתייהו האם אפשר למנות כבר את הראיה הראשונה, משום דאחר הראיות שאחריה שהיו בדילוג יום, מסתבר דאף הראשונה מאותו סדר הוא. או דלמא דבראשונה לא היה הפלגה ואין למנות אותה לקביעות הוסת. וכתבו התוס' דלענין שור המועד אינו דומה ולכולי עלמא הראשון מן המנין, משום שיש לחלק בין סירוגין של ימים לסירוגין של שוורים [ועיין רשב"א]. וכתבו התוס', דהיכא דהראיה הראשונה אין לשייך אותה לשום סדר מלבד להפלגה, הרי כולי עלמא מודו דבעינן ד' ראיות כדי לקבוע.
- (3) כתבו התוס' דמכתבה הברייתא דרק לאחר ששינתה ג' פעמים לדילוג יש לחוש לחודש הבא לדילוג, משמע דאילו לחוש לדילוג על ידי פעם או פעמיים לא חיישינן. והאי חששא היינו לגבי בעלה.

- ח. (1) דימו נשים לגפנים שיש גפן שיינה אדום ויש שיינה שחור, והוא הדין בדמי אשה. ויש גפן שיינה מועטת ויש שיינה מרובה, והוא הדין נשים. ודורקטי היינו אלו שאין להם כלל דם, כגפן שאין בה יין. ונקראו הכי על שם "דור קטוע".
- (2) לדעת בית שמאי נותנין לה ארבע לילות ואפילו מפחרות. ולדעת בית הלל נותנים לה זמן עד שתחיה המכה. ואין נפקא מינה אם ראתה בבית אביה או לא ראתה. ואם ראתה יום למחרת התשמיש, הרי יש לה לתלות בדם הבתולין. ולדעת רב הוא רק היכא דאף היא נותרת (כן כתבו התוס'). אמנם עיין בתוס' הרא"ש, והיינו דרואה את הדם מחמת עמידה או מחמת ישיבה על דברים קשים. אבל לאחר שני ימים מן התשמיש, אינה יכולה לתלות בדם בתולין, ואפילו דאם תשמש שוב ותראה אכתי נתלה את הדם בבתולים.
- (3) הגיע זמנה לראות ואכתי לא ראתה, לדעת בית שמאי נותנים לה רק לילה ראשון, ולדעת בית הלל נותנים לה ארבע לילות. ולרב היינו לשמש בין בימים ובין בלילות, ולוי היינו לשמש רק ד' עונות. ואם כבר ראתה בבית אביה, לדעת בית שמאי נותנין לה רק בעילת מצוה, ולדעת בית הלל נותנים לה את כל הלילה הראשון.
- (4) לדעת רב קמשמע לן דאף אם שימשה בימים הותר לה גם הלילות, משום דנתנו לה ארבעה ימים שלמים. ודרך אגב השמיענו דאורחא דתשמיש הוא בלילה. ולדעת לוי קמשמע לן דיכולה לשמש אף בשבת וכשמואל דפירצה דחוקה התיירו לו לעבור בשבת ולא חיישינן לבונה וסותר. [ויש גירסאות שהותרה אף הביאה ראשונה. עיין רש"י תוס' ותוס' הרא"ש].
- (5) לדעת רבי חנינא הרי היא טמאה, משום דאם איתא דיש לה דם בתולים הרי בבעילה ראשונה היה לו לראות, והא לא תלינן דבעל בהטיה כשמואל משום דרק שמואל היה בקי בה. ולדעת רבי אסי טהורה דתלינן בדם בתולים, דיש לתלות דבעל בהטיה ולהכי לא הוציא הבתולים.

- ט. (1) דעת רב כפי שהסיקה הגמ', דבוגרת שלא ראתה הרי נותנין לה לילה ראשון. ואם ראתה כבר בבית אביה, אין לה אלא בעילת מצוה. ומנימין סקסנאה סבר לעשות כרבי ליתן לה לילה ראשונה אפילו בראתה, והקפיד עליו שמואל על הא דסבר להורות כרב בדבר דרב כלל לא אמר.
- (2) נשאת בקטנותה ונהיתה נערה, הרי כל הבעילות בעודה קטנה נחשבות אחד, ויש לה עוד ג' בעילות בנעורתה. אבל אם בגרה, הרי אין לה אלא בעילת מצוה, משום דהבעילות שבעל בנעורתה כבר הורידו לה מאותו יום שהיה ראוי ליתן לה אם בגרה.
- (3) מסקינן דנתן לה אחת בימי קטנות, והיינו כל הביאות נחשבות כאחד, ועוד שלשה בימי נערות. אחת לאחר החודשיים הראשונים, והשניה לאחר החודשים האמצעיים, ואחת לסוף החודשיים האחרונים של ימי הנערות.
- (4) רש"י ביאר דאיירי בכלי הגת, ודפין היינו הדלת הנותנים על הענבים, ולולבין היינו לנקות את הגת, ועדשים היינו הגת עצמה. ובכל הני מבואר דמדיחין והם טהורות. והוא הדין לענין יין נסך. והתוס' פירשו בשם ר"י, דהעדשים אינן הגת עצמה, דיתכן דהיא טעונה הכשר על ידי ניגוב. אלא הם עיגולין של טיט העשויים להכביד על הענבים בגת. ובשם רשב"ם פירשו, דכל הני כלי הבה הן ולא הגת. ועוד הביאו התוס' דיש מאן דאמר דאף לגת בעינן ניגוב, והאריכו כיצד לספק להלכה. ואת העקלים אם הם של נצרים או של קנבוס, הרי יש לנגבן [באפר ובמים]. ואם הם של שיפא או גמי הרי יש ליישנן, והיינו י"ב חודש לתנא קמא, או מגת לגת אפילו שהוא יותר מ"ב או פחות מ"ב לרשב"ג. והתוס' הביאו פירוש, דלתנא קמא אולינן בתר י"ב חודשי לבנה, ולרשב"ג פעמים דהוא פחות מ"ב חודשי לבנה, כגון דזו היתה אפלי חו חרפי. וכן יכול להכשירם על ידי הגעלתן ברותחין או חליטתן במי זיתים. או ליתנן תחת צינור או מעיין שמימי רודפים למשך עונה שלמה, והיינו י"ב שעות.

- י. (1) בתירוץ קמא אמרינן דעונה של נערה שראתה היינו לילה בימי ניסן ותשרי, וחצי יום בימי טבת וחצי לילה בימי תמוז, והוי שפיר עונה שלמה שנאמרה גבי טהרות. ובתירוץ בתרא אמרינן דשאני כתובה דמגהי בה טפי ואין כותבין אותה אלא בחצי הלילה, ומשום הכי לעולם נותנים אף חצי מן היום, ודלא כדשנינו לענין טהרות.
- (2) האידינא נהוג עלמא כרבותינו דחזרו והורו דאין לה אלא בעילת מצוה מיד ופורש.
- (3) בסוגיין מבואר דהשופעת מארבע לאחר ארבע הרי יש לה לבדוק אם הוא כמראה אותו הדם הרי היא טהורה, ואם לאו הרי היא טמאה. וכתבו התוס' דכולי עלמא מודו דמהני האי בדיקה. ומאי דשנינו ברף יא דאף בלא שופעת איכא דין בדיקה, היינו רק לטהרות. אי נמי, בדיקה דסוגיין בדיקה אחרייתא היא לידע דבא מן הצדדים ולא מן המקור ונעשה על ידי שפופרת כדלקמן. ועוד כתבו התוס', דאליבא דלוי אף בשופעת מלילה ליום באותן ארבע לילות צריכה בדיקה, ואף לרב אם השתנה המראה אין לטהר, אלא דלא צריך בדיקה [עיין מהרש"א].
- (4) דעת רבי מאיר להחמיר בבית שמאי, אמנם סבר דבימים שבין בית שמאי לבית הלל הרי יכולה לבדוק במראה הדם, משום דיש הבדל במראה הדם מדם נדה לדם בתולים. [ולבית הלל אף מראה דם נדה יש להכשיר בימים אלו]. ולדעת חכמים אי אפשר להכיר הדם אם הוא

מראה בתולים או נדה, וכתבו התוס' דסברי כבית הלל לגמרי דלעולם יש לטהר בכל ארבעת הימים. ועוד כתבו, דאף רבנן דסברו דאין חילוק בין דם נדה לדם בתולים, מכל מקום מודו דשייך בדיקה בדם בתולים אם השתנה ממראיתו אתמול.

יא. (1) הותר לה לשמש עד שלש פעמים. ולאחר שלש הפעמים לדעת רש"י הרי חייב לגרשה. ולא מהני שום בדיקה משום דאינו וודאי ויכול לבוא ליד ספק כרת, אבל הותר לה להנשא עם אחר דשמה אצלו כלל לא תראה משום דאין כל האצבעות שוות. וכן הותר לה להנשא לשלישי, ואם אף אצלו ראתה ג' פעמים הרי יש לה לבדוק כמו שיבאר להלן. והתוס' כתבו דאף לראשון שרי על ידי בדיקה. אמנם אם אינה רוצה לבדוק, יכולה להנשא לשני או לשלישי אף בלא בדיקה, משום דמה דהוחזקה אצל אחד אינו ראייה אצל חבירו, ואף בו עצמו אינו ראייה אלא לאחר ג' פעמים דכבר הוחזקה אף בג' כוחות. ולאחר ג' פעמים תצטרך לבדוק. ואם יש לה וסת הרי תולה בוסתה, וכן אם יש לה מכה תולה במכתה. (2) יכול לבדוקה על ידי שיקח שפופרת של אבר שפיה רצוף לתוכה [שלא תסרט הברש], ויתן בתוכה מכחול ומוך בתוכו ויכניס לאותו מקום, דמעשה זה דומה לביאת תשמיש, ואם ימצא דם על המוך הרי בידוע דהגיע מן המקור ואין לה תקנה, אבל אם אינו בראש המוך הרי הוא מן הצדדים ומותרת. ומצינו דרב אמר לאבדן שיבעית האשה הרואה מחמת תשמיש, ועל ידי הבעתה הפילה חררת דם ונתרפאה. (3) הורה לה שתבעל לו על גב הנהר והיינו קודם שתכנס לעיר ותראה. אי נמי דתאמר לחברותיה ויתנו בה עין לומר כמה שנואה היא ויהיה תחת העין שנתנו בה כמה אהובה היא. והתוס' כתבו דיתנו בה עין שכיון דמרויבין דמיה מרויבין בניה, ועל ידי העין יפסוק דמיה. אי נמי דתאמר לחברותיה כדי שיתפללו עליה. (4) רבי התקין להם דאם רואה יום אחד, יש לה לשבת ששה והוא, שמה בימי נדה הוא וצריכה להמתין שבע. ואם ראתה שני ימים, יש לה למנות ששה והן, דשמה ראשון סוף זוב ויש לה למנות יום כנגד יום, ושני תחילת נדה ויש לה למנות שבע. והתוס' כתבו דשמה ראשון ראתה דם ירוק ואינו מצטרף. ואם ראתה שלשה יש לה למנות שבעה נקיים שמה בימי זיבה היא. ורבי זירא החמיר דעל כל טיפת דם יש לחוש לזיבה גדולה ויש לה למנות ז' נקיים.

יב. (1) דעת רבא שאסורה להנשא מיד מחשש שמה תראה דם מחמת חימוד, ויש שסברו דהני מילי גדולה שהגיע זמנה לראות, אבל בקטנה אין לחוש. אמנם מסקינן דאמר רבא בין גדולה ובין קטנה. (2) רבא הורה שלא תחפוף שעה בנתר משום דמנתק השער וחוצץ, וכן לא בחול משום דמדביק את השער וחוצץ, וכן לא במים צוננין משום דמקשים את השער, אלא בחמין ואפילו בחמי חמה. וכן הורה רבא דיש לה להדיח את הקמטין, דאפילו דהוי בית הסתרים ואינו טעון ביאת מים, מכל מקום ראוי לביאת מים בעינין. וכתבו התוס' בתירוץ אחד, דלענין טהרות לא בעינן חפיפה [והיינו בזמן שאינה נדה]. (3) מבואר בסוגיין דאם חפפה סמוך לטבילה, הרי יכולה לתלות דבא עליה לאחר הטבילה. וללישנא בתרא בגמ' מהני אפילו היכא דלא הסמיכה הטבילה לחציצה. ועוד אמרינן בסוגיין, דללישנא בתרא בעינן דווקא חפיפה באותו יום, ואם חפפה ביום סמוך ללילה וטבלה בלילה, אפילו דסמוך הוא לחפיפה, לא מהני. וכתבו התוס' בתירוץ אחד, דהני מילי בשערות הראש, דבהא איכא חפיפה, אבל בשאר גופה דליכא חפיפה אין לתלות אלא אם כן יודעת בוודאי דלא היה עליה בזמן הטבילה. ועוד כתבו התוס' בתירוץ אחר, דהני מילי לענין בעלה, אבל לענין טהרות החמירו יותר דאפילו חפפה לא מהני. (4) מבואר בסוגיין דאף חציצה בבית הסתרים הוי חציצה, משום דבעינן ראוי לביאת מים. ובתוס' לקמן חילקו בין טהרות לבעלה, דאף דבסוגיין מבואר דהוי חציצה לבעלה, לית הלכתא כוותיה אלא דווקא לענין טהרות הוי חציצה. ועוד כתבו, דיש לחלק בין בית הסתרים דאשה לשל איש, משום דאשה טפי מקפדת. (5) אין לה לעמוד על כלי חרס, ומסקינן דהוא משום ביעותתא, והוא הדין בכל דבר שיש בו ביעותתא. ובכלים שהדרך להשתמש עמהם בבית המרחץ, אף איכא גזירה שמה תבוא לטבול במרחץ.

יג. (1) אין לאשה לטבול בנמל, ולרש"י הוא משום הטיט שנדבק ברגליה, וגם אם תעלה מן הנמל בלא טיט, יש לחוש שמה בשעת עלייתה נפל, אבל היה עליה בשעת הטבילה. והתוס' פירשו בשם ר"ח דהיינו טעמא משום דיראה מבני אדם ולא תטבול כראוי. ובנהר אין לטבול כל היכא דיש לחוש להפשרת שלגים, והיינו דירבו נוטפין על הווחלין, והרי אין הנוטפין מטהרים אלא במים מכונסים. וכן היכא דיש לחוש לרוב מים שאובין, וגם היכא דאין לחששות אלו אכתי יש לחוש לחציצה מפני הטיט, ולר"ח איכא נמי חשש שיראה לטבול מפני בני אדם המצויין שם, ולא תטבול כראוי ועל כן לא עלתה לה טבילה. (2) מבואר בסוגיין דלפלוף לח אינו חוצץ, אבל יבש שכבר התחיל להיות ירוק, הרי הוא חוצץ. וכתבו התוס' דהני מילי תוך העין, אבל שחוץ לעין אפילו לח חוצץ. ועוד כתבו התוס' בתירוץ אחד שיש חילוק בין טהרות לבעלה, דלטהרות יש להחמיר יותר. וכחול שבתוך העין אינו חוצץ, משום דהדמעה מעברת אותו, אבל של חוץ לעין חוצץ, אבל אם העין פורחת, הפריחה מעבירה אותו ואף של חוץ לעין אינו חוצץ, ולפירוש שני ברש"י, היכא דהעין דומעת תמיד, הדמעה מעבירה אף את הכחול של חוץ לעין. (3) האיש צריך להיות כעודר לענין בית השחי וכמוסק זיתים מן הקרקע לענין בית הערוה. משום דבעינן דאף מקומות אלו יהיו ראויים לביאת מים, אמנם אינו צריך לאנוס עצמו ביותר אלא כדרך רגילותו. ובאשה נראית כאורגת לענין בית השחי, וכמניקה את בנה, ולרש"י היינו לענין בית הערוה, ולתוס' היינו לענין הדדים. וכן צריכים לא לפתוח עיניים יותר מדאי ולא לעצום יותר מדאי, משום החציצה, וכן כתבו התוס' דתפתח פיה כדי שיהיה ראוי לביאת מים. (4) שעה אחת קשורה חוצצת, משום דקשורה היטב. והני מילי היכא דהוא ברוב הראש, או במיעוט המקפיד דרבנן גזרו עליו. אבל שלש שערות קשורות אינן חוצצות דאינן מהודקות היטב. ולענין שתי שערות קשורות רבה בר רב הונא הסתפק, ורבי יוחנן פשט דאינן חוצצות.

יד. (1) נדה אינה טובלת אלא בלילה משום דצריכה להמתין שבעה ימים, ומדינא לאחר שעבר זמנה יכולה לטבול אף ביום. אלא רבנן החמירו משום סרך בתהשמה תסבור דמהני טבילה אף ביום השביעי, ולהכי תיקנו שלעולם לא תטבול ביום, מלבד היכא דיש צורך בדבר כגון מחמת יראה וכדומה. וזבה יכולה לטבול אף בימים, משום דלספירת נקיים סגי במקצת היום דהוי ככולו. אמנם דעת רבי שמעון דלא תטבול ביום השביעי, מחשש שמה תראה לאחר הטבילה ותסתור כל היום והתברר דעדיין זבה היא. אבל לרבנן שרי לטבול ביום השביעי. וכתבו התוס' דסגי בהא שתשוב לביתה בעוד לילה, אבל לא בענין שתצא מביתה בעוד לילה, דכיון דחורת בלילה ליכא סרך ביתה. (2) לכתחילה בעינן להסמיך את החפיפה לטבילה, אלא דאיכא מאן דאמר דלא תחפוף בלילה משום דיש לחוש שמתוך שממהרת לביתה לא תחפוף יפה. ואיכא מאן דאמר דלא חש לה. ולמסקנת הסוגיא לפירוש רש"י כפי הבנת התוס', מסקינן דלכתחילה תעשה את החפיפה ביום מלבד היכא דטובלת במוצאי שבת או יום טוב דאינה יכולה לחפוף ביום, ועל כן תחפוף בלילה. ואיכא מאן דאמר דאמר דאם חל טבילתה במוצאי שבת, הרי תחפוף מערב שבת, וכן אם חל יום טוב או שני ימים טובים של ראש השנה לאחר השבת. ואיכא מאן דאמר דבשני ימים טובים של ראש השנה לאחר השבת, אין להקדים לערב שבת אלא תחפוף בלילה. ואיכא עוד פלוגתא בגוונא דהיתה יכולה לסמוך החפיפה והרחיקה, האם ילפינן אפשר משאי אפשר. ועיין עוד לקמן שאלה טו. (3) אי נימא דבעינן חפיפה לכל הגוף ניחא. ואי נימא דבעינן חפיפה רק לראש, צריך לומר שהוצרכה עבדים כדי להחם את המקוה עצמו. וטשטיקי הם איצטבאות או כסא לישב עליהם בבית המרחץ, או מסרקות.

טו. 1) רש"י פירש דבא לומר דהא דנוהגים לחפוף ביום ולטבול בלילה גם רק מדוחק עושים כן והיינו משום דחוששים שמא מחמת המהירות לביטה לא תחפוף כראוי, דהרי בעינן כמה שיותר לסמוך החפיפה לטבילה, וכל שכן דאין להקדים מערב שבת למוצאי שבת. והתוס' פירשו דהוא כפל דברים, וכוונתו על הא גופא לחפוף בערב שבת בשביל מוצאי שבת. אבל לא איירי כלל על המנהג הרגיל.

2) הגמ' תירצה הא דאפשר הא דאפשר. ולרש"י היינו דהיכא דאפשר לחפוף ביום, הרי יש לחפוף ביום והיינו דקתני חופפת ביום וטובלת בלילה. והא דלא אפשר ביום, כגון חל טבילתה במוצאי שבת, הרי לא תחפוף אלא בלילה [ולא תקדים לערב שבת]. והתוס' בשם השאלות פירשו, דהא דאפשר לחפוף בלילה כגון שהוא חול, הא עדיפא טפי ולא תחפוף ביום. והא דלא אפשר בלילה כגון שהוא שבת או יום טוב, הרי חופפת ביום וטובלת בלילה, ואפילו חל יום טוב לאחר השבת חופפת בערב שבת וטובלת ביום טוב. ובשם ר"ת פירשו, דלא איירי כלל היכא דיכולה לחפוף ביום או בליל הטבילה, אלא איירי בטובלת במוצאי שבת או יום טוב, דאם יכולה לחפוף בליל הטבילה כגון שהוא חול, הרי תחפוף בו ולא תקדים לערב שבת, ואם אינה יכולה לחפוף בו כגון שהוא יום טוב, הרי תקדים לערב שבת.

3) לדעת תנא קמא צריכה לבדוק עצמה שחרית של יום השביעי, ואם נמצאה טהורה הרי יש להחזיקה בטהורה, דאם נחשוש שמא תראה, הרי צריכה לבדוק כל היום עד בין השמשות. ולדעת רבי יהודה בעינן להחזיק את עצמה מן המנחה ולמעלה. ולדעת חכמים סגי אפילו ביום השני לראיתה, דכיון דראתה דנסתם מעיינה תו לא חיישינן. ואמרין בגמ' דדעת רבי יוסי, דאפילו יום ראשון שפסקה בו מהני. אמנם כיון דהחזוק מעיינה פתוח באותו יום, הרי צריכה להפריש בטהרה מן המנחה ולמעלה. והיכא דבשחרית יום השביעי נמצאת טמאה וכן לאחר כמה ימים נמצאת טמאה, לדעת רב מחזיקנן לה בוודאי זבה. ולדעת לוי הוא ספק דשמא בימים שבנתיים לא ראתה.

טז. 1) בפשטות כוונת המשנה לדין הראשון דאם מצאה עצמה טהורה בשחרית ולאחר כמה ימים מצאה את עצמה טמאה, דאמרין דבחזקת טהורה היתה ומטמאה רק מעת לעת ומפקידה לפקידה. אמנם לדעת רבא דבימי זיבתה אינה מטמאה מעת לעת, צריך לומר דכוונת מתניתין לדינא דריש פרקין גבי ראתה ועודה בבית אביה, דאף דהיו ימים שתלו אותן בדם בתולים, מכל מקום כל שתראה אחר כך לא נדון עליה כתחילת ראייה אלא כאשה הרואה שמטמאה מעת לעת. ומאי דקתני במתניתין דיש לה וסת אינה מטמאה מעת לעת, נמי לא סותר להמבואר לעיל דמאי דתני מתניתין ד"א יום בחזקת טהרה היא, דאמרין דהוא לענין דאינה קובעת וסת, דאדרבה כיון דמסולקת דמים ואינה קובעת וסת, אף אין לומר בה שמטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה.

2) לדעת רבי אליעזר סגי בהא דמחזיקין שאר הימים דגם לא ראתה. ולדעת רבי יהושע אין לה אלא יום ראשון ושביעי, וצריכה למנות עוד חמשה, והיינו משום דשמא ראתה ואינו עולה לה [ועיין מהר"ם דהוא רק חשש דרבנן, דאי מדאורייתא חיישינן, אמאי הראשון כן עלה לה]. ולדעת רבי עקיבא אין עולה לה אלא האחרון, משום דבעינן ספירה כל השבע. ואם בדקה עצמה בראשון ובשמיני, אליבא דרבי יהושע ורבי עקיבא פשיטא דרק השמיני נמנה, דאפילו לרבי יהושע אין למנות אלא אלו שיש להם צירוף ולא השמיני שאינו מצטרף עם הראשון. ואליבא דרבי אליעזר, לדעת רב, סגי משום דבעינן רק תחילתן במנין נקיים. ולדעת רבי חנינא בעינן תחילתו וסופו. ומבואר בסוגיין דרבי אליעזר תמה על רבי יהושע דלדבריו הרי הוא מונה בסיוגין והתורה אמרה "אחר טהרה" דלא תהא טמאה מפסקת. ורבי יהושע סבר להוכיח מנויר שהלך בבית הפרעות שסותר יום אחד ולא חשיב סיוגין. ודחאו רבי אליעזר דשאני התם בנויר דמדאורייתא הרי עולה לה, ומדרבנן בעלמא גזרו, ולא חששו להיכא דמדאורייתא סותרת, משום דבין דאורייתא לרבנן לא מיחליף. אבל הכא אם לא נמנה את אלו שבנתיים יאמרו דאף בוודאי ראתה בימים שבנתיים אינה סותרת הנקיים, ולא יסברו דרק בספק רואה אמרינן הכי.

יז. 1) דעת רב שזבה שמנתה רק שביעי בטהרה נמי עלה לה. והיינו משום דלא בעינן ספורים לפנינו. אמנם צריכה להפסיק בטהרה ורק למחרת יכולה להתחיל לספור.

2) אם באה לפנינו ביום, הרי יש להטבילה תשע טבילות, ז' טבילות בלילות משום נדה, דהא בכל יום יש להסתפק שמא שלמו ימי נדותה. ועוד שתיים בימים משום זיבה, דשמא שומרת יום כנגד יום היא דשמא ראתה אתמול ושמא ראתה היום. ואם באה לפנינו בלילה, הרי יש להטבילה טבילה נוספת גם בלילה שבאה לפנינו, דהא שמא היום נשלמו ימי נדותה, ושמא היום ראתה ועל כן יש להטבילה בליל השמיני שהוא אחר ז' מהיום. ואם באה בבין השמשות, הרי יש להטבילה י"א טבילות, דמטבילים אותה היום שמא שומרת יום כנגד יום היא. ושמא ראתה עתה ויש לה עוד טבילה משום נדה. ואין להוכיח מינה דלא בעינן ספורים לפנינו, משום דשמא זבה קטנה באמת לא בעינן ספורים לפנינו. אי נמי, ספירת סוף היום עולה לה כאילו ספרה מתחילתה, דאי לאו הכי הרי לעולם היתה צריכה לבדוק עם עליית עמוד השחר, שהרי ספירת לילה לאו שמה ספירה, וספירת סוף היום נמי לא מהני.

יח. 1) מטבילים אותה ט"ז טבילות בגוונא דבאה לפנינו ביום ואמרה דראתה ואינה יודעת אימתי ראתה וכמה ראתה, דיש להטבילה שבע לימי נדותה, ושמונה לימי זיבתה, דהא בכל יום יש להסתפק שמא עתה שלמו לה הנקיים. ואם באה לפנינו בלילה, הרי יש להטבילה ט"ז טבילות, דאף משום נדה יש להטבילה ח' טבילות. וסברה הגמ' להוכיח דאם בעינן ספורים לפנינו, הרי תספור עתה ז' נקיים ותטבול רק טבילה אחת לזיבתה. אמנם דחינן דאיכא למימר דאומרת דאף מסופקת שמא ספרה נקיים.

2) זב וזבה טמאים טומאת משא באבן מסמא אף לאחר מיתתן גזירה שמא יתעלפה ויסברו שמת הוא. וגזירה זו נוהגת עד שימוק הבשר, ולדעת רבי אליעזר עד שיבקע כריסו. והגויים מטמאים מדרבנן טומאת זב במשא ואפילו באבן מסמא. אבל במותם לא גזרו עליהם, משום דאף בחייהם הוא רק דרבנן.